

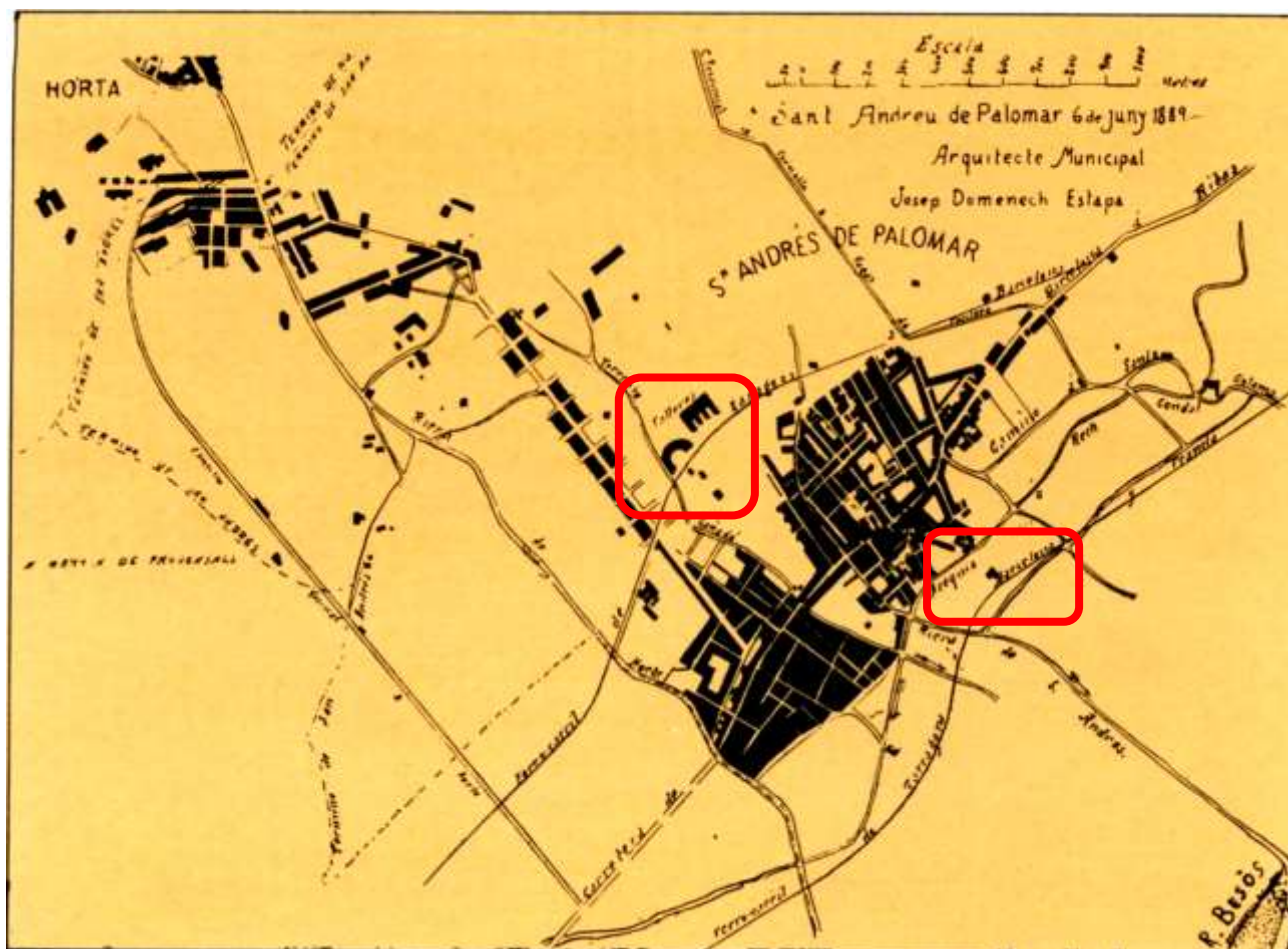
EL MEU POBLE: SANT ANDREU DE PALOMAR.

Nota prèvia. Redactat en primera persona d'en Domingo Busquets i Vilà (el meu besavi) per donar-li més relleu al seu temps, del 1832 al 1896 i als documents familiars i forma part d'un capítol de la novel·la "La crema del Palau Reial –tocata i fuga de la saviesa-".

Per en Carles Sauret Manén el 2010. **Homenatge especial a M. Francisca Vilà i Carbonell, la meva rebesàvia.**

"Quedo meravellat d'aquests camps, els conreus són a tocar i molt ben portats, encara no s'ha fet una collita que ja en comença una de nova..."

(Mr. Arthur Young, Sant Andreu de Palomar, l'estiu de 1787).



I.-ELS FAMILIARS.

Érem quatre germans, jo en **Domingo** que naixia el 9 de maig del 1832, en **Josep Maria** el 24 d'octubre de 1833, na **Roseta** el 17 de març de 1838 i en **Heliodor** 14 de novembre de 1840. La fatalitat se'm va portar el Josep M. i a la Roseta, més aviat del que era d'esperar. En Josep M. i jo fórem confirmats el 28 d'octubre de 1837. Els nostres pares (d'en Domingo)

En Josep i Na M. Francisca, es varen establir a Sant Andreu de Palomar en la **rectoria** primer, i després d'ençà del 15 d'octubre de 1841 ens traslladarem, al **carrer Major**, núm. 118.

El pare procedent **d'Amer** i la mare de **Tarragona**, els destins feren que es trobessin, el pare per anar-hi a fer de mestre després de sortir del Convent, i la mare que com a serventa o majordoma, que ja hi era, amb el **Prevere. Domingo Bové.**

Els avis paterns (d'En Domingo) no pogueren venir mai a la nostra casa, En **Esteve Busquets** l'avi patern morí el 1833, a l'edat seixanta-sis anys, i l'àvia paterna Na **Teresa Gaffarot** va néixer el 4 de maig de 1776 i moria al 18 de juny de 1840, els dos naturals de Sta. Maria de Llémèna es traslladarien a Amer (La Selva). Un germà de l'àvia en Salvi Gaffarot és el que acolliria als meus oncles en Isidre i Joan Busquets Gaffarot a Buenos Aires.

Els meus besavis del poble de Falgons (pels voltants de Banyoles) eren En **Isidre Busquets** i **Na Gertrudis Fàbregas.**

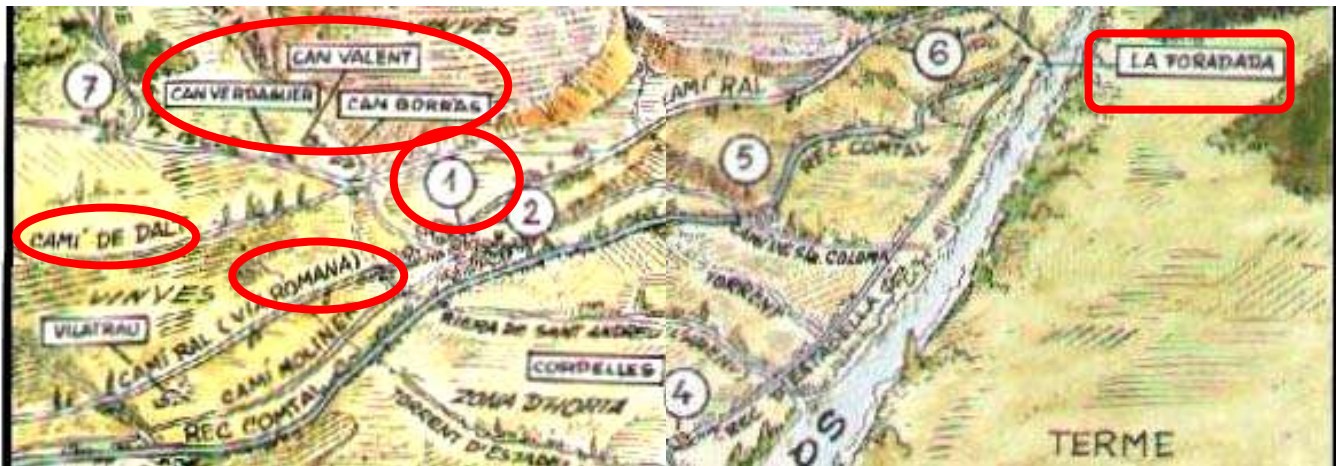
Els avis materns (d'En Domingo) En **Bonaventura Vilà** i Na **Francisca Carbonell**, naturals de Tarragona i el "primo" En Agustí Carbonell que es traslladaria a Barcelona i que tanta relació tingué amb els pares; fins i tot intervenint en la compra de la casa de Sant Andreu (1841), i en la dels Canvis Vells el 1854 de Barcelona, quan el pare ja estava malalt, i a més a més acompanyant al pare a Tarragona pel cobrament de la llegítima de la mare el 1841, per part de l'hereu En Andreu Vilà i Carbonell, el germà de la mare, ja morts els avis de Tarragona.

Era com un pare per n'Heliodor, pel fet de la mort prematura dels dos germans els anys 1846 en Josep M. i el 1847 la Roseta, i per la diferència d'edat que ens portàvem de 8 anys. Sempre li deia, a n'Heliodor, que no amb fes la mala jugada de prendre mal, ja que en sentiria responsable. Era com un contrasentit volia fer la meva, ja que era molt més gran que ell i no volia que em destorbés, per l'altre em sentia responsable de què li pogués passar.

II.- DESCRIPCIÓ DEL POBLE.

Per iniciar el comentari del meu poble, és com recordar molts anys de la meva existència, i no se m'acut altre exemple que rememorar las meves estades al **Turo de la Peira** i el panorama que s'hi pot veure

Sortint de l'església, per on passava l'antic **camí Ral**, l'actual carrer Major, pujàrem pel camí paral·lel a la Riera de Sant Andreu fins **al camí de Dalt**, i enfilar-nos tot seguit per l'antiga **carretera de Santa Iscla**, veient les masies de Can Borràs, Can Valent i la de Can Verdaguer. Els camps plens de vinyes fins a arribar a **Sta. Eulàlia de Vilapicina** i finalment pel camí paral·lel a la Riera, arribàrem al turonet de la **Peira.**



① VILA I SAGRERA DE SANT ANDREU	④ MOLÍ D'ESTADELLA	⑧ TURÓ DE LA PEIRA (MONTLLIBS)	⑫ TORRENT DE TAPIOLES
② CREU DE TERME	⑤ MOLÍ DE SANT ANDREU	⑨ SANT BARTOMEU DE CANYELLES	⑬ CASTELL DE MONTCADA (TURÓ)
③ MOLÍ D'ALTAFULLA	⑥ STMA. TRINITAT (CAPELLA I HOSPITAL)	⑩ TURÓ DE CANYELLES	⑭ FINESTRELLES
	⑦ SANTA EULÀLIA DE VILAPICINÀ	⑪ TURÓ BLAU (ROMANET)	

El panorama és especial, en totes les estacions de l'any, s'hi albira el poble en direcció a migjorn deixant a l'espatlla el **Turo d'en Canyelles** i **Sant Genis dels Agudells**. A primer terme les vinyes, més enllà entre el **Rec Comtal** i el **Rec d'en Estadella** tot ple d'horts: les mongeteres, les tomaqueres, els enciams, i tota mena de verdures, fins a arribar al **riu Besòs**. A la nostre esquerra, mirant a migjorn, des del Turo anant cap al coll de **Finestrelles** en direcció a Montcada, els dos recs és bifurcant a l'altura de la **Foradada** i resseguint el **camí Ral** al seu llarg podem observar **Sta.**

Trinitat l'hospital, el Moli de Sant Andreu, d'on surt el camí a Sta. Coloma; els tres aglomerats de cases amb la Cúpula i el Campanar de l'Església, i finalment **la creu de Terme** que separa el municipi de Sant Martí de Provençals a l'alçada de la riera d'Horta. Tot el municipi està ple de masos disseminats.



El bombardeig d'en Espartero 1842 des del Turo de la Peira

Sant Andreu de Palomar, està en el Pla de Barcelona, entre la Ciutat i al llarg del Riu Besòs que el delimita en direcció Nord-est. El seu emplaçament, en forma d'amfiteatre, és rodejat per les muntanyes de la **Collserola, el turó de la Peira**, i els tres turonets: del **Guinardó, el del Coll i el Carmel**. Els municipis dels costats són: **Sant Martí de Provençals** al sud; a l'altre costat del riu que fa de frontera natural amb **Santa Adrià del Besòs; Montcada i Cerdanyola** al nord, i finalment **Horta** al seu costat esquerre.

El 20 d'abril de 1897, el municipi de sant Andreu de Palomar, s'integra el municipi a Barcelona, encara que amb l'oposició dels andreuencs.

III.- FETS HISTÒRICS.

Al llarg de la seva història, Sant Andreu de Palomar, no ha sigut un poble tranquil, fonamentalment pel seu emplaçament, per trobar-se en l'**antiga via romana**, que provinent de França, era anomenada Francisca, Sobirana o Mercadera, és el que denominem **camí Ral**, que lliscant pel Vallès, des de Montcada i pel coll de les Finestrelles, travessa Sant Andreu per entrar al terme municipal de Sant Martí de Provençals i entrar a la Ciutat "Barcino".

Es tenen coneixements dels primers emplaçaments humans en èpoques del neolític. **Els romans** construïren el primer aqüeducte, per l'avitallament de la Ciutat "Barcino", desviant les aigües del Besòs a l'altura de Montcada, que passava pel poble i entrava a Barcelona, per la Plaça Nova de la primitiva muralla, en l'emplaçament de la Catedral.

El pare d'ofici agrimensor en feia observar el gran caràcter romanitzat de Sant Andreu, pel pragmatisme de la construcció del poble al llarg de la via romana del Vallès a les conduccions hidrogràfiques dels canals de rec i els molins i com no les cases disseminades en els masos com unitats productives agrícoles que s'estenien per tot el terme municipal de Sant Andreu, fins i tot em recalcava el topònim de **Vilapicina** de les viles romanes.

Tenim diferents restes dels romans, tal vegada la imatge més significativa és la **dona Púdica**.

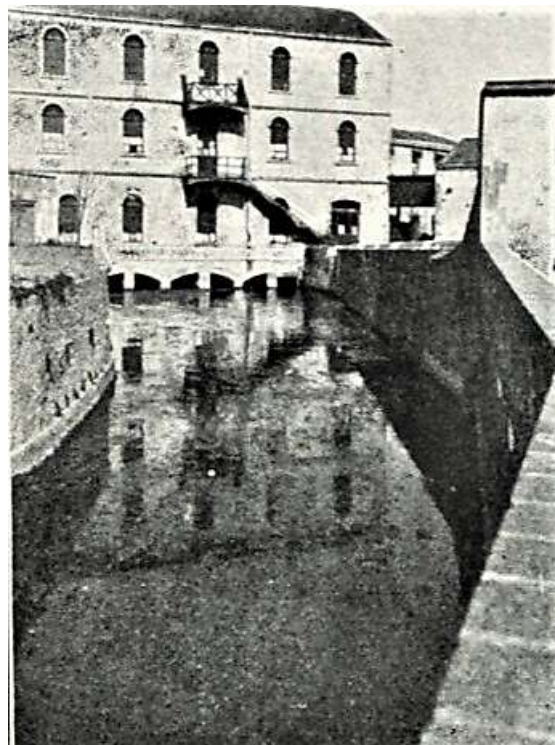
A l'edat mitjana el **Rec Comtal** tindria el mateix recorregut que el romà encara que a Barcelona es desviaria per un altre canto, passant a prop del Born. La sèquia fou molt important com a força motriu pels molins i pel rec dels camps, creuant el poble pel darrere de l'Església. Per nosaltres és molt familiar, per anar-hi molt sovint amb els germans a jugar-hi.



Pel que fa als **molins** de Sant Andreu, varen existir tres casals diferents: els molins de la **Torre de Bell-lloc**, els **molins reials** de Sant Andreu i els **molins de Vallbona**.

El pare coneixia la família Bofill l'actual propietària del primer esmentat i ens explicava la seva història...

Els documents ens parlen de dos casals diferents sota el nom de molins de la **Torre de Bell-lloc**, documentat més antigament es podria identificar amb l'antic molí de Finestrelles, que trobem esmentat ja al segle XI. Sembla que aquest molí va ser substituït progressivament pel casal que es va construir entre els anys 1280 i 1287, el qual es coneixeria amb el nom de molins nous de la Torre de Bell-lloc. Disposava en un primer moment de set moles, cinc d'elles preparades per a moldre, mentre que l'antic molí de Finestrelles en tenia només tres.



Els nous molins de la **Torre de Bell-lloc** varen restar en possessió de la família Sant Climent fins al segle XV, moment en què passaren a mans de la família Merlès, fet pel qual es coneixerien a partir de llavors amb el nom de molins d'En Merlès. Posteriorment, aquests molins foren expropiats a aquesta família, contrària als interessos del rei Joan II. El monarca els atorgà al cavaller Antoni Pere de Rocacrespa. Poc després, encara dins del segle XV, varen ser adquirits pel noble Guillem de Perelada, qui els vengué el 1484 al monestir de Santa Maria de Montalegre, que en va conservar la possessió fins al trienni liberal de 1820 – 1823. Durant aquesta etapa històrica, el molí de Sant Andreu fou nacionalitzat i venut en subhasta a la família Bofill.

Les **terres del municipi són d'eluví**, molt riques per l'agricultura i sempre foren famosos els seus cultius al llarg de l'any, en tots els seus voltants i topants. Malgrat el clar procés industrialització, l'agricultura es mantindria fins

que la fil·loxera arruïnà les vinyes el 1886 i poc després el míldiu i l'oïdi el van acabar convertint en una activitat amb poc pes específic.

És terra agrícola però d'altres activitats s'hi desenvolupen, per la proximitat del riu i de la sèquia que ve de Montcada, la del Rec Comtal. A més a més per la seva proximitat al mar, quan aquest estava més reculat, era terra de contrabandistes.

També tenim notícies **d'una farga el 1133**, i de molins. A mitjans de la nostra segle XIX, i en el procés d'industrialització del país, a conseqüència de la introducció del Vapor a partir de 1840, i aprofitant la sèquia, es varen instal·lar diferents fàbriques la més important de totes el "Vapor" de Fil, posteriorment "Fabra i Coats", el Vapor del Rec, la Industrial Harinera Barcelonesa, Maquinista, i la Fabrica del Gas que és del 1856, etc.

Es creà l'**Estació del ferrocarril** el 1854, la de baix al costat del Rec Comtal establir-hi els tallers i el dipòsit de màquines, per la seva proximitat amb Barcelona al costat de l'estació de dalt el 1872. El primer tramvia interurbà, denominat el "**Tramvia de Foc**" és del 1879.



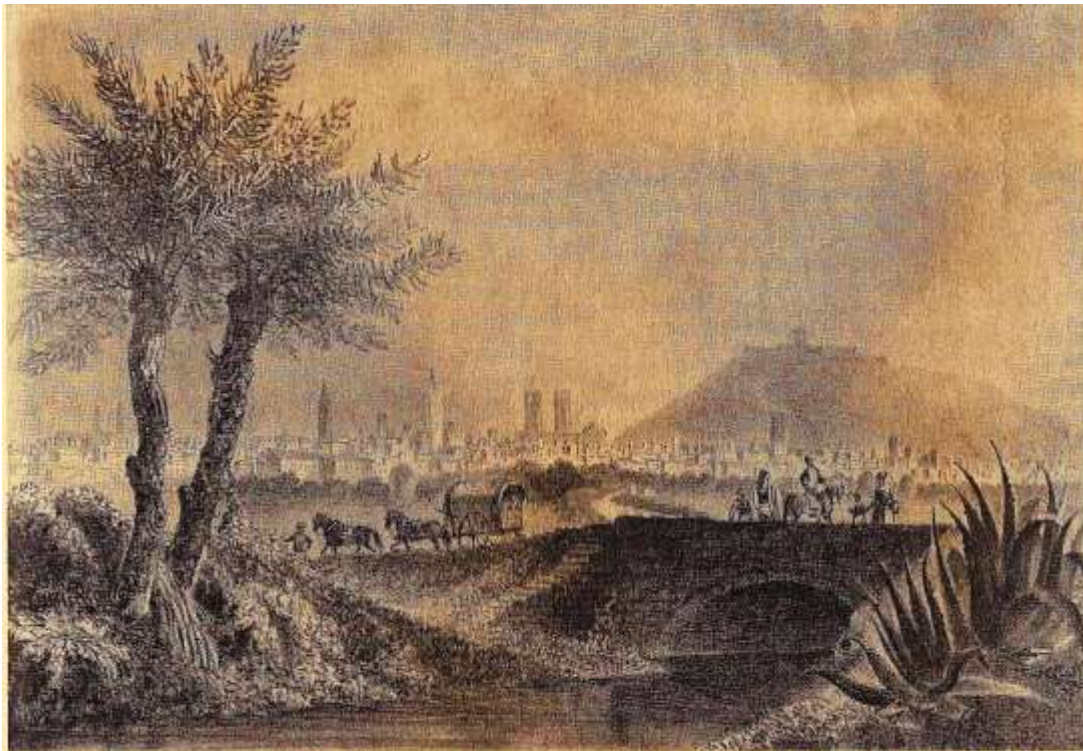
La població s'ha incrementat molt durant el Segle XIX, passant de l'any 1843, en què hi havia 2.000 cases, amb 4.350 habitants, ultrapassant els deu mil el 1875, i els 17.451 del padró de 1898.

Els tres barris al llarg de la via esmentada i que s'anaren formant, plenament identificats, tenint com a centre principal al voltant de l'Església Parroquial o del **Mercadal** són els: **Barri Cases Noves, el Raval i el carrer de Sta. Coloma o Baix**, tots ells disseminats i envoltats per gran nombre de masies de la contrada.

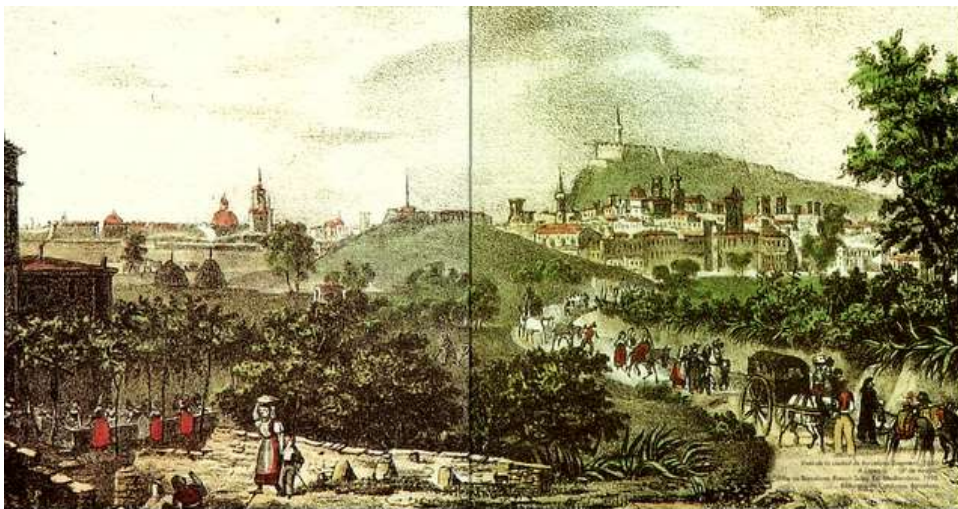
Entre les **masies** dels voltants entre els camps, que pràcticament me les conec totes, pels trajectes que fèiem amb el pare, ó el Mossèn Bové, per acompanyar-lo en el seu ministeri, o bé pel coneixement, que tenia dels seus fadrins a l'escola, podem anomenar les següents: **Can Pere Valent, Can Verdager, Can Xandri, Can Solà, Can Diumenjó, Can Guineueta, Les Carasses, Can Amera, Can Armengol, Can Arles, Can Baste, Can Borni, Can Clariana, Can Sitjar, Can Borràs, Can Capo, Can Dragó, Can Nyau, Can Peguera, Can Vinyes.....Torra Llobeta.**

La que m'agrada més, això és un dir, és la de **Can Sitjar**, o el "**Col·legi de la Bona Vida**" ja tocant a la barriada de Santa Eulàlia de Vilapicina. El Baró de Maldà ens explica en tota mena de detalls, en el seu "Calaix de Sastre" les festes de finals del segle XVIII de la noblesa, marquesos (Castellbell, Sentmenat, Alfarràs, Llupià ... i nobles), de la cúria de Barcelona

(arquebisbe de Barcelona) i fins i tot del capità general en Lancaster, amb els menjars de sibarites i les festes de noces entre els seus parents i amb descripció molt acurada de les dependències de la casa amb el menjador oval tot plens de pintures al fresc i lluminàries i pels més refinats hedonistes i "bons vivans" i fins i tot concerts de música i els saraus, les sortides a les masies dels voltants per anar a veure altres nobles amb els carruatges com els "birlotxos" les "calesses" i les "tartanes" pels camins infectes en els dies de pluja, les tertúlies amb sàtires als francesos i als menestrals anats a més. Era l'expressió màxima de l'Ancient Regim amb les casaques i els bombatxos. Amb els copiosos esmorzars amb la típica xocolata desfeta i els melindros els dinars i sopars amb les safates plenes de menjars escollides pel mestre del "coch" sense faltat la suculent fruita del mes de setembre.



Francesc Xavier Parcerisa: "Vista general de Barcelona desde el puente de las Vigas, camino de Horta"





Cal Borni



Can Sitjar



Can Guineueta



Can Riera



Can Solà



Les Carasses



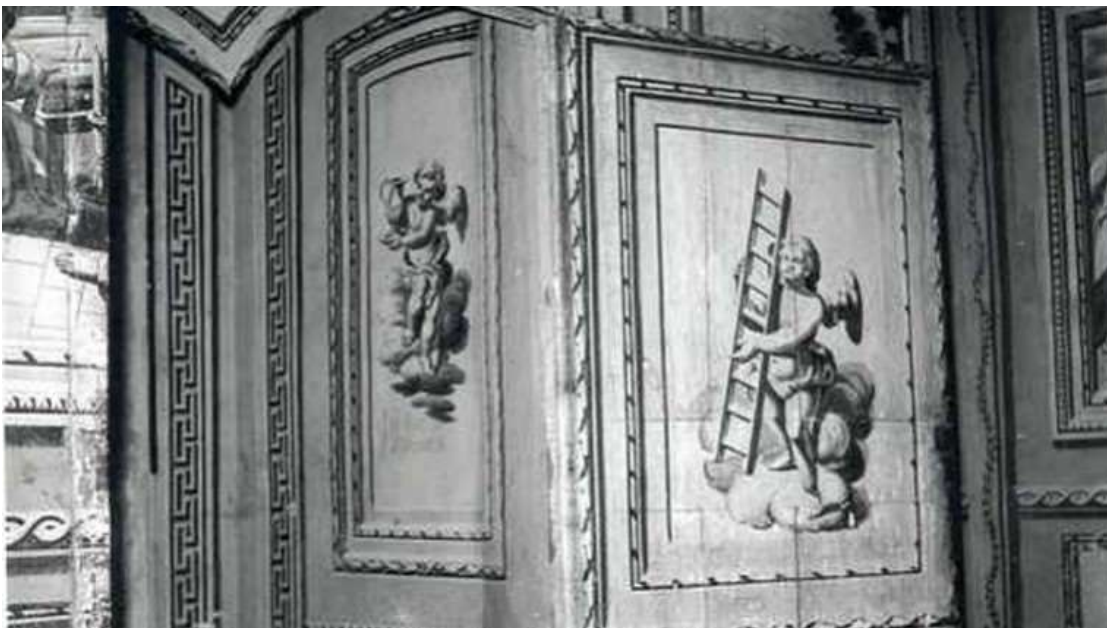
Torra Llobeta



Can Valent



Can Sebastià residència de Carles III l'arxiduc.



En estar a prop, d'una de les portes de les muralles de Barcelona, el Portal Nou, **sempre fou contrada d'esdeveniments** i cruïlla de revoltes. D'aquest Portal, abans de poder-hi anar amb tren, surten els carruatges i diligències que l'uneixen amb el nostre poble i que tants cops hem agafat per anar a ciutat. En els llargs capvespres de l'hivern, el pare aficionat a la història menuda, però aquella història que no s'explica pels polítics i els vencedors, sempre ens contava aquelles anècdotes que tinguessin una curiositat humana. Sempre ens explicava moltes coses, entre elles la història del nostre poble.

Abans que tot dir que el seu **escut heràldic** de fons blau, està compost per la creu en aspa de St. Andreu de color groc, un colom a l'esquerra, i una mà oberta a la dreta de les aspes. Al segle XIX se li afegeix, el cordill o fil de palomar, que lliga les aspes i la torra, significat del propi palomar a la part alta. És rodó i com a distintiu, amb lletres de ser Ajuntament Constitucional.



L'origen del topònim Palomar es remunta, als colomers que hi havia, el 1006 en nombre de dos, i altra volta és citat per primer cop en documents de l'any 992, suposem per la caça dels coloms silvestres.

La **primitiva església**, ja existia en l'època dels sarraïns, fou enderrocada, per ells el 986 i el 1108. Berenguer I, la consagrà el 1105, el trenta de novembre i un més tard, el 1132 ho fou consagrada per St. Oleguer.

Hom diu que Guifré el Pilós, en la capella de la Mare de Déu de Valldaura, prop de Sant Andreu, tingué una brega amb els sarraïns. El 1135, els Comtes de Barcelona varen exigir, construir una torra de defensa al poble, per ser un lloc estratègic.

Encara recordo ja instal·lats al carrer Major com el pic i la pala varen enderrocant la primitiva església de Sant Andreu el 1846 o 1847, d'origen romànic, no va quedar cap vestigi de la primitiva església petita com una Fortaleza senyorial, amb una torra quasi rodona de campanar era més una fortificació entre murs que una capella i la gran plaça nucli central del poble

amb el: comú, les escoles públiques, la peixateria, la rectoria, el fossar, la presó, les fires i mercats dels dies de festa. Era la nostre “llard d’infans” arraulits a les faldilles de la mare vàrem plorar en Eliodor i jo ja no tenim ni la Roseta ni el Josep Maria des de feia poc.

L’església actual, en l’emplaçament de l’antiga, fou iniciada el **1850 per en Pere Falques i Urpi**, arquitecte de gran prestigi, fill del poble, és d’estil monumental neoclàssic i eclèctic, destaca pel seu gran campanar quadrat i la gran cúpula amb una llanterna al cap d’amunt i el seu rosetó a l’entrada. Orientat cap a migjorn.



Església de Pere Falques i l’estació, en primer terme, la de baix o del rec Comtal.

Les revoltes de les remences, el 1450, foren violentes en el poble per distingir-se, llurs terratinents feudals, en l’aplicació dels mals usos de l’època. El 1614 Sant Andreu, cau en mans dels bandolers. L’inici de la revolta dels segadors el 1640 es concentraren al Poble i es varen dirigir a Barcelona.

De la capella dels Segadors, deu el seu nom al fet que el 22 de maig de 1640 pagesos vinguts d’arreu de Catalunya van iniciar-hi la **revolta dels segadors** que acabaria en guerra.



Durant la **guerra de Successió**, diferents fets s'esdevindrien : el juny de 1704, es combat en la **Torre dels Pardals**, contra les tropes austriacistes del Princep Damstadt (el Príncep Jordi que va construir el passadís del Palau Reial A Sta. M, del Mar). L'Arxiduc Carles, tingué el seu quarter general en la masia de Can Borni durant el setge de l'estiu de 1705.



El 30 juliol, del 1708, pernocta la **Reina Isabel Cristina de Brunswich** abans del seu casament amb l'Arxiduc, a l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona.

Al 26 de juny 1713, s'apleguen les tropes dels austríacs que abandonen Barcelona. Els fusellers de Barcelona el 1714 desmunten la bateria de morters que està a la **Torra dels Pardals**. Es construeix el "Fort Pío", per la repressió de Felip V, el 1719 com a derivació de la mateixa Ciutadella, que serà enderrocat ben entrat el segle XIX, el 1869.



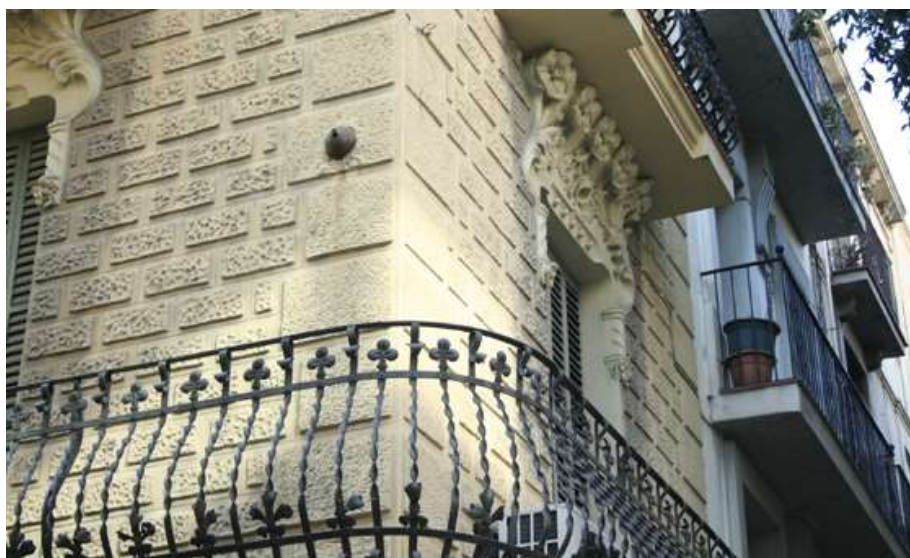
Torra dels Pardals

En aquest segle, altres esdeveniments ens anava recalcant, el pare:

Contra els francesos, del 2 de setembre al 10 octubre de 1808, el General Milans del Bosch se n'enfronta a **la torre dels Pardals**, als exèrcits francesos i el que foren cremades diferents cases. En la guerra contra els carlins el 1834, es feren fortificar, per part dels isabelins, 6 torres de defensa;

El 1843 els **centristes o "jamàncios"** s'apoderaren d'un fort contingent del General Prim, que volia encerclar els revoltats que assetjaven la Ciutadella, i que finalment fracassaren, el mateix Prim a més a més de **bombardejar la Ciutat, també bombardejà el poble.**

Bomba incrustada a la casa del carrer Gran amb Sòcrates, pel bombardeig d'en Prim.



El pont de carros per travessant el Besòs per la tropa dels Jamàncians fugint d'en Prim, comandades per en Narcís d'Ametller.



Més recentment el 1845, la **revolta dita de les quintes**, on es produïren fets importants.

El pare ens explicava aquests fets amb vius detalls per les converses que tenia amb el Noi del poble, **en Francesc Baliarda** que vivia molt a prop de nosaltres i que coneixia molt bé, jo també el vaig conèixer, i encara me'n recordo com el mataren quan estava amb el seu germà i cunyat. Els fets més significatius en que hi participa fou en la primera guerra carlina de l'any 1843 en favor dels liberals, però davant l'actitud d'en Prim, se sumà a la revolta de la Jamància, combaten en els aiguamolls de la Torrassa, caigué presoner. Més tard participaria en la revolta de les quintes del 1845 que fou molt cruenta en el poble. El 6 de juliol, ell es fa fort en el campanar de l'església fent-se escàpol cap a Terrassa. La jornada fou molt cruenta, ja que en l'atac intervingueren 700 soldats, comandats pel brigadier Fulgosio, i se saldà amb set morts i molts empresonats.



V. — Carrer on moria Baliarda.

VI. — Un dibuix del carrer Major, empescat pel dibuixant de l'obra. "Cuadro histórico y pitoresco", 1840.

Durant els anys del 1846 al 1849 participar en la guerra dels **Matiners** (segona guerra carlista) contra la política centralista del govern, més tard es destacà com a republicà i en la nit del 27 al 28 d'agost de 1850, al ser delatat quan estava a casa seva amb el germà Pau i el cunyat Josep Puig, que

pogueren escapar, fou abatut pels Mossos d'Esquadra i un Esquadró de Cavalleria.

La creu de terme, construïda en el segle XVI, dita de la Celada també passa per diferents vicissituds, al llarg de la seva història trobant-se en el camí Ral del Poble.



La plaça del mercadal del 1850 totalment porxada és una de les més grans de Catalunya, és imponent.





La nostra casa era la rectoria, ja que vivíem amb el Sr, Rector, que tocant amb l'Església dóna a la plaça, anomenada en el Segle XX Orfila. Més tard quan els mitjans econòmics ho permeteren ens traslladaríem al **carrer Major**.

IV.- HISTÒRIA FAMILIAR.

És sorprenent els documents trobats en l'arxiu de l'àvia (Josefina Busquets Salvany) quan estant protocol·litzats davant de notari i creiem que tots estant entre lligats i si estaven protocol·litzats davant de notari, era per tenir efectes a tercers i pels seus descendents: el contracte de professor a Sant Andreu 1830, el títol d'agrimensor el 1834, la sol·licitud de dispensa del servei militar a la Milícia local per ser mestra d'educació primària el 22 desembre de 1836.



Els ajuts de la mare (Francisca Vilà) d'en Domingo Busquets al seu pare (Josep Busquets Gaffarot) (1837); donació del sogre Bonaventura Vilà a Josep Busquets Gaffarot (1837), els poders per la maledicència-calúnnia-de la descoberta en favor del Capítol d'un "laudemi" (1838); el cobrament de la llegítima de la mare a Tarragona (1841); les donacions del prevere Domingo Bové als fills del matrimoni i la donació "insoludació" dels mobles per la nova casa al carrer Major en compensació dels anys de servei (1841); obres al carrer Major (1845-1846), les cartes del Domingo Bové reconfortant al matrimoni Busquets per les injúries del "gats borratxos" de Sant Andreu (1846) i donació als fills; i els plets amb la finca confrontats del carrer Major que acabarien el 1855, ja sent vídua na Francisca Vilà. I tota la documentació del pare en la seva actuació com agrimensor dels anys cinquanta.

Advertiment

De manera succinta aquests documents es troben recollits quan parlem de la família Busquets-Vilà (Antecedents dels Busquets) i per tant el seu enllaç es Documents d'en Josep Busquets Gaffarot. Sant Andreu de Palomar. Aquí pretenem posar els texts originals per quan dona molta informació sobre les aportacions econòmiques de Na Francisca Vilà i Carbonell (rebesàvia) a la família; primer ajudant al pare (el meu rebesavi), després finançant la casa del carrer Major de Sant Andreu i fins i tot la del carrer de Canvis Vells de Barcelona a través del seu cusi en Agustí, diners procedents dels Quatre-avis materns en Bonaventura Vilà i Maria Carbonell de Tarragona.

Respecte al seu caràcter, podeu consultar l'anàlisi grafològica tant d'en Domingo com del seu pare en Josep i el prevere Domingo. Inclòs en la família Busquets Vilà

A- L'AJUT ECONÒMIC DE LA MARE FRANCISCA VILÀ AL PARE JOSEP BUSQUETS GAFFAROT.

Donació del sogre a Josep Busquets Gaffarot (1837) Bonaventura Vila li fa entrega a Josep Busquets Gaffarot la quantitat de trenta onces advertint-lo de què no ho posi en coneixement de l'hereu.

Tarragona 4 abril de 1837

Amat gendre he rebut la carta en què em dius que heu rebut les trenta onces, i que ja teniu el tracte de la casa arreglat i ara us encomano que no digueu res a ningú perquè no voldríem que vingués a les oïdes del nostre hereu, perquè això és un regalo que volem fer a la Francisca jo i la teva sogre, i al mateix tems volem que per això donació tot corresponent sobretot calla ningú no sàpiga res,

Faràs una visita de part nostre a l'Agustí de Barcelona donant-li fines expressions que ja li enviaré com més aviat millor, i que ja tinc les mongetes i avellanes a punt per enviar les que quan tindre en posició les enviaré.

Memòries a Mossèn Domingo i digui-li si li han pagat el deute i que com li han provat los.....

A la Maria Francisca tantes coses i un peto en cada noi i de mi disposa del teu sogre

Bonaventura Vilà.

4 agost de 1837. Reconeixement dels deutes a la seva dona



La mare Francisca Vilà i Carbonell, ajudaria al pare en Josep Busquets Gaffarot en sortir del convent i en l'instal·lar-se a Sant Andreu de Palomar, amb els següents imports, en data primera del 12 gener del 1829 dels rebuts:

En sortir del convent	=450 lliures
En venir al poble com a mestres	=250 lliures
Per anar fent la casa	=800 lliures
Pels serveis	=315 lliures

Total	= 1.815 lliures

Dita quantitat en Josep Busquets Gaffarot es compromet a pagar-li en el termini que li digui dins l'any vinent i en cas contrari nomenar-la hereva dels béns en el moment de la seva mor i en cas contrari d'altre hereu amb interessos del 3% tot en moneda sonant d'or i plata i no en paper amonedat. Protocol·litzat davant del Notari En Manuel Oliva y Camderros per l'autoritat R.M Notari Públic de Número i Col·legi de la Ciutat de Barcelona, el 4 d'agost de 1837.

B.- COMPRA DE LA CASA DEL CARRER MAJOR Compra de la casa situada a Sant Andreu de Palomar al carrer Major per Francisca Vilà i Carbonell, dona de Josep Busquets Gaffarot, a 1837.

La compra de l'esmentada casa no va ser fàcil en l'àmbit jurídic pels antecedents de què disposem. El sistema del registre de la propietat encara no estava plenament implantat i a cops era necessari aportar les escriptures de propietat per les possibles disparitats.

1) En primer lloc la compra la fa a **Josep Natja i Urpi**, amb data 4 de **febrer de 1837** En **Agustí Carbonell** cosí de **Na Francisca Vilà** (que intervindrà més tard en el cobrament de la llegítima 1841 i en la compra de Canvis Vells núm. 5 de Barcelona 1854) perquè del document es desprèn la compra ho va fer amb **857 lliures, diners que era de Na Francisca Vilà** i així ho reconeix davant notari, cedint-li tots els drets d'aquests.

2) En segon lloc la compra va ser condicionada, ja que es desprèn que existia disparitat en la determinació dels propietaris, per això es va haver d'aportar la següent documentació per a la seva determinació:

- a) Època de Joan i Andreu Natja, germans, i renuncia a favor de Josep Natja. El 17 de febrer de 1837.
- b) 6 febrer 1837, concòrdia entre Josep Natja, Maurici i Joan Buguña, Francisca Ventura i Gertrudis Sagristà.
- c) Testament de Joan Pau Natja, pel dit Josep, a la rectoria el 31 gener de 1813.
- d) Testament de Joan Pau Natja a la rectoria el 7 de setembre de 1751.
- e) Testament de Francesc Natja a favor de Joan Pau Natja en 10 febrer del 1704.
- f) Compra per Francesc Natja a Nicolau Garcia Ciurana a 1693.



C.- PROBLEMA DE LA MALEDICÈNCIA (CALUMNIA).(1838)



Els poders donats per En Domingo Bové a En Josep Busquets Gaffarot eren necessaris, ja que En Josep Busquets Gaffarot en qualitat d'agrimensor va descobrir que el "laudemi" de la casa de Josep Campaña no era en favor del rector Bonaventura Vall sinó del Capítol i va quedar en dubte el seu honor i professionalitat i es va haver de defensar. Els poders són per qualsevol instància civil o eclesiàstica, per demanar percebre i cobrar, per qualsevol demanda promoguda per calúmnia i altres causes del poderdant i per quantitats que no sobrepassin els 1000 ducats

Poders per la calúmnia (11 setembre 1838) davant en Salvador Clos i Gualba Notari Públic del número i Col·legi de la Ciutat de Barcelona infra Són testimonis en Luis Montaner, i José de Jesús Puig d'aquest veïnat.

No obstant per les cartes del 1846, d'En Domingo Bové prevere, ja retirat a Falset de la rectoria de Sant Andreu, la maledicència o calúmnia contra els Busquets seguia, ell li diu per l'enveja, però què és el que realment deien els "gats borratxos" com ell els anomena? Seria pels anys de servei de Na Francisca al rector i el posterior casament amb En Josep?

D.- OCUPACIÓ DE LA CASA DEL CARRER MAJOR DE SANT ANDREU DE PALOMAR (1841).



a) **Cobrament de la llegítima**

Materna i paterna de Na Francisca Vilà (la mare d'En Domingo) a Tarragona el 1841 4 de juny, de 300 lliures i les robes i calaixera que varen rebre com a dot en el casament.



“Jo en **Josep Busquets Gaffarot** en nom recta consciència confesso i en veritat conec a **Andreu Vilà i Carbonell** el meu cunyat aquí present, que amb el mode amb m’ha donat i pagat la quantitat de tres-centes (300) lliures moneda catalana i totes les robes i calaixera tant blanques com de color que corresponen a dita ma muller **Dña. Maria Francisca Vilà** robes que em foren entregades a dita ma muller i principal i a mi en data de la celebració del matrimoni per **Bonaventura Vilà i Maria Vilà i Carbonell**, els nostres sogres i pares respectius, per tots drets de llegítima paterna i materna plenament d’aquelles parts i millores que en el successiu i béns dels seus Pares puguin correspondre-li”

“La manera de la paga de dites tres-centes (300) lliures i totes les robes, és que aquelles confesso haver hagut i rebut en aquesta forma això és, a totes nostres lliures voluntats, i les tres-centes lliures que confesso rebre de l’expressat Andreu Vilà i Carbonell i firmo època de dites tres-centes lliures i totes les robes expressades”.

Notari Públic en **Joaquim Fabregas i Caputo** Notari Públic Col·legiat de número de la dita Ciutat de Tarragona. Al dia quatre del mes de juny de l’any mil vuit-cents quaranta i un (4-6-1841) Testimonis: **Agustí Carbonell** veí de Barcelona (el “primo” de Francisca que acompanyà a en Josep) i Ramon Milló d’aquesta Ciutat de què faig fe.

b) **Donacions del Prevere en canviar d’habitatge, 15 octubre de 1841.**

Donació de mobles al matrimoni Busquets el **15 d’octubre de 1841**, per part d’**En Domingo Bové**, en la forma d’**“insolutumdació”** -donació de béns pels crèdits a favor seu de Francisca Vila i Josep Busquets Gaffarot-

D'aquest document coneixem que Francisca i Josep (els pares d'en Domingo), vivien amb el rector a la rectoria de Sant Andreu de Palomar i que **Francisca Vilà** va estar al seu servei durant **setze anys** i que en **Josep Busquets** va fer de mestre a Sant Andreu de Palomar durant més de **deu anys**, sense percebre cada un, cap remuneració pels seus serveis.



“En el nom de Déu amen: Sia a tots manifest. Que el Reverend Don Domingo Bové Prèsbite. En el present Poble de Sant Andreu de Palomar resident; Per quan Maria Francisca Busquets i Vilà junt amb son marit Josep Busquets i Gaffarot Agrimensor i Mestre de primera educació, veïns també d'aquest Poble, per **passar a viure en altre casa situada en el Carrer Major** de la predita Població, per exigir-ho així en exercici de la seva professió del dit Busquets i de consegüent des del dia de **demà en avant deixaran de fer comuna habitació amb el Rector atorgant**, i a fi que tingui els mobles necessaris per a moblar dita casa sense necessitat de fer una despesa per aquest objecta. Per a tal a fi i satisfer i **remunerar a la dita Maria Francisca Busquets** els seus treballs de molts anys que ha servit en classe de **criada en la Casa del Rector** atorgant sense percebre cap salari, sigui també en agraïment als bons serveis que li ha prestat dit **Busquets des de més de deu anys** a aquesta part que casà amb la nomenada sa actual muller i han fet tots una mateixa família exercint Josep Busquets en las meves absències i malalties i ocupacions de l'atorgant **lo Magisteri de primera educació** d'aquest Poble que està a son càrrec i altres beneficis que té rebuts d'aquest, no induït de “dolo”, temor, ni violència, abans bé, lliurement i espontàniament per ell i els seus. **Dona insolutumdació** (donació feta amb l'acceptació dels creditors) i concedeix a la predita Maria Francisca Busquets i Vilà present i acceptant i a qui son dret tingui perpètuament els **mobles i trastos següents:**

Per l'estudi:

Dotze mapes, una taula de prova, sis altres taules d'estudi i sis bancs de fusta comuna. Una pissarra gran i dotze quadros grans i xics. Uns prestatges de fusta per posar llibres i diferents llibres.

Per la cuina:

Quatre dotzenes de plats fins, sis plats blancs, dues soperes, sis coberts de marfil, uns ferros, dos fogons, una pala, una torradora, tres paelles, i uns calamastres de ferro. Un morter de pedra amb una de fusta, dues taules de menjar, una porció de plats, i coberts de fusta tot ordinari. Dues botes de dos carreges i quatre d'una càrrega cada una.

Altres mobles de la casa.

Dos llits bons amb la capçalera, i dos altres de vells i bancs un gran i altre xic. Sis quadros, dues calaixeres, un escriptori amb tapa fons, una piqueta per aigua beneïda i un Santcrist, un tocador unes cortines blanques, altres d'indiana, cobrellit i coixineres de color, tres màrfegues, sis matalassos, tres cobrellits, una vànova blanca, dotze cadires bones un armari raconer, dues taules, unes cortines, un cobrellit i coixineres tot d'indianes xineses, dotze cadires regulars, un cobrellit i coixineres d'indiana vermella, setze llençols, dotze tovallons, sis estovalles, quatre tovallols, quatre flassades, dotze eixugamans, sis coixineres blanques, mitja quintà de fil i sis coixins.

La qual donació li atorga com millor en dret procedeixi extraient dites coses de son poder, les que transfereix i posa de la dita donatària perquè disposi de les mateixes lliurement a la qual fi li cedeix tots sos drets i accions. Prometent i jurant en la forma sacerdotal aquesta donació i en part insolutumdació tenir per vàlides sense contravenir-les ni revocar-les per cap motiu. Present la nomenada Maria Francisca Busquets accepta aquesta escriptura en la manera que està concebuda i donant-se amb ella per satisfeta de tot el que tal vegada pogués demanar del rector En Domingo Bové per **valor de salaris** del temps que l'ha servit des de l'any mil vuit-cents vint-i-sis fins al present (1841-1826=setze anys) s'imposa sobre això silenci perpetu, perquè que es dóna per completament pagada dels tots salaris amb els mobles expressats els quals afirma tenir rebuts a sa estricta satisfacció de què tinc firmada àpoca. I renunciant a l'excepció de les sobres dites coses no haver estat rebudes i de més de son favor, atorgant i **firma donador i donatari** junt amb el predit el qual dóna a aquesta escriptura com a atorgada per sa muller de son previ beneplàcit en Sant Andreu de Palomar als quinze d'octubre de l'any mil vuit-cents quaranta-un (**15 octubre de 1841**). Essent testimonio Francisco de Paula Torrent i Julia i Joseph Cortinas veïns de Barcelona aquí trobats.

E jo l'inferit Notari dono fe conèixer a dits contractants Domingo Bové Prevere =Josep Busquets=Maria Francisca Busquets i Vilà= En poder de mi **Salvador Clos i Gualba Notari**.

Concorda en el manual corrent que el subscript Notari Públic del número i Col·legi de Barcelona dono fe. I requerit signo i firmo en aquest segell segon, en dit pobla el dia de sa atorgament. Firma del Notari”.

E.- OBRES 1845 1846 reconeixements de cobro (època) obres carrer Major del 1845-1846

Reconeixement d'haver-hi cobrat, davant al notari de Sant Andreu a la data d'11 d'Abril 1847 per les obres del carrer Major núm. 118 de Sant Andreu duran el període de 1845- 1846, per part de

Creditors i quantitats

Pere Olivé (mestre de cases)	= 215 lliures	6 sous.
Joaquim Masvidal (fuster)	= 126 lliures	11 sous
Feliu Prat (manyà)	= 60 lliures	16 sous

Total = 401 lliures 33 sous

Obres: (jornals, bestretes i materials)

Enderrocar la paret vella de la tàpia que existia a la part del carreró. Fer una cuina respecta de ser la que hi havia provisional. Enrajolar el celler i el pati a on és la basa que abans formava un graó. Edificar una volta i una falca en el pis de dalt sobre el dit pati i cobrir-lo. Un **Colomar** en el terrat i formar la coberta en el mateix terrat. Fer el Portal o balcó de l'entrada a on hi havia una finestra. Un Aposento per posar llenya al costat del pou. Un Safareig Una Paret que divideix el que era passadís des de la casa de Pau Trullàs fins a trobar la de Jacint Pujadas, junt amb les corresponents portes en les obertures novament fetes.

Efectes jurídics:

Època (carta de pagament, el deutor ha pagat la quantitat deguda). Promesa de només demanar per les obres. Cessió de tots els drets i accions el dit pagament.

Testimonis: Ramon Torrá_Joan Aligua

Notari: Salvador Clos i Gualba de Sant Andreu de Palomar.



G.- LES CARTES DEL PREVERE DOMINGO BOVÉ. 1846

Les cartes del Domingo Bové des de Falset als pares, són molt il·lustratives

a) Carta reconfortant a na Francisca.



Carta de Domingo Bové (prevere) a María Francisca Vilà Busquets (esposa de Josep Busquets Gaffarot).

Falset a 13 d'agost de 1846

Mi apreciada Maria Francisca he rebut i llegit la teva més estimada carta en el sentiment del meu cor, com ho vols comprendre, com ho vol la fe, no ja remei, Déu Nostre Sr., per sos divins secrets ha disposat així, ell sap perquè encara que sia molt apartat, la voluntat i afecte és el mateix, encara que sia lluny en la presència, a prop en el cor i voluntat, en pronunciar la Noia (Roseta) i Doro (Eliodor) m'han causat tant en llegir la teva, com fer està gran cobriment de cor i vessar llàgrimes.

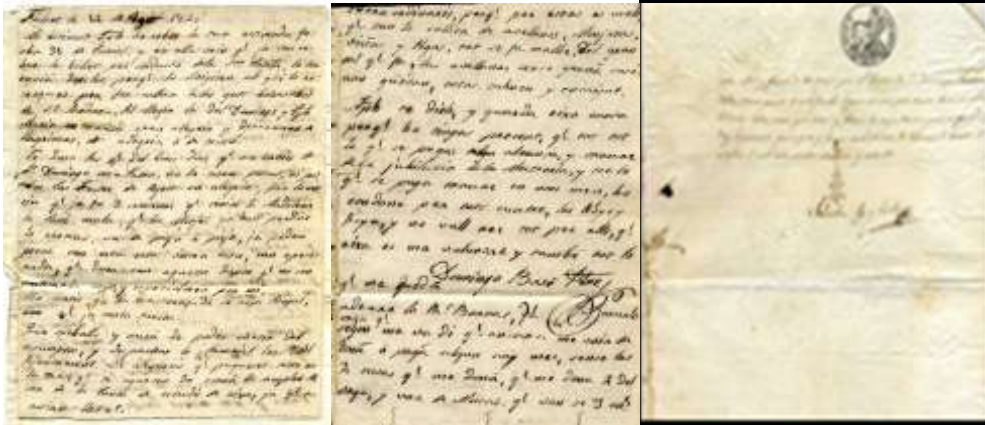
Pel que fa a les **males veus dels maliciosos, deixa'ls dir**, no t'enfades, demana a Déu que et doni paciència per sofrir en tot, pensa sempre que més li van dir a Crist, i va prendre paciència, a on ell es podia girà contra ells, que fins posat o clavat en la Santa Creu digué, Pare perdoneu aquests que no saben el que fan, així hem d'obrar tots,

i deixar dir.

M'alegro que la Noia s'aprofiti i que aprengui bé. Noia sobretot creu a la Mare que quan vendré ja pensaré en tu i també en el Doro.

Rebràs el cor de ton amic i que t'aprecia i ama en tot cor és Domingo Bové (Prevere)

b) **Carta del prevere Domingo Bové parlant dels “gats borratxos” de Sant Andreu, (2 agost 1846) dirigida al Josep Busquets Gaffarot i donació als fills .**



Falset a 2 d'agost 1846.

Mi estimat Josep, he rebut la teva estimada data 3 a juliol, i en ella veig que ja vas rebre el bitllet per conducta de la Sra. Padilla, el vas envia desclòs perquè el llegiren al qui li entregues per fer callar als quatre **“gats borraixos”** de Sant Andreu. En llegir la del Domingo i Josep Maria em causa gran alegria i vessament de llàgrimes, d'alegria ó de tristor.

Et dono les gràcies dels bons dies que m'envies de St. Domingo meu Patró, no les hem passat, ni passarem les festes d'agost en alegria, pel motiu que ja fa tres setmanes que tenim la Magdalena la pobra mala, que els metges ja han perdut l'oremus, va de pitjor a pitjor, ja podem pensar com està aquesta solta a casa, tan apesurada, que dóna aquesta dubta que no sé cap on anirà, i especialment per mi.

He sentit que la teva vinguda s'hagi allargat, ara que ja tanta fruita.

Que treballs i haurà de poder sortir dels assumptes, i despatxar el Memorial amb l'Ajuntament---M'alegraria que pugeses surti en la teva i que t'hagueres de nou l'ocupació de ser de la Junta d'estudis d'aquesta, ja que té havien llevat.

Veurem si serà com l'Església de Vila-seca, i Mont-roig, que les va patir, ja són negres dels anys, que tenien, i que tardaran acabar-se.

Si Faitó i la colla tota seva van riure els gats borraixos maliciosos i envejosos aquesta és la que reina l'enveja, per ells la figa a tots.

Ja vas saber que hi havia la sonda a Casa sobretot que els Nois hi puguin entrar com sempre i van entrar.

Desitjo saber, o si ja alguna casa a Barcelona m'envieu allí, que per aquesta es diu que ja un enredo, el motiu és que per aquestes terres van 3 o 4 homes en trabucs, agafant gent de pessetes i les posen per les coves, o fins que porten els diners que els demanen i hi ha Mossos d'esquadra que els perseguiran i se n'ha agut de marxar a Barcelona. I per aquest motiu es diu que aquí ja alguna cosa en aquesta molts no surten de la vila, quina llàstima?-

Saludaràs als amics i amigues que vulguis tu les més cordials de ton amic Domingo Bové Prevere.(firmat)

Ahir em van donar encàrrecs de part de la Sra. Vicenta de cal Mesadas, que es van trobar a Cal-Dei en un de Gratallops.

Pensa que per aquest deute extraordinari, perquè per aquí és que la collita d'avellanes, mongetes, vinyes i figues tot es fa malbé, del gran sol que fa, les avellanes sense grana quasi no queden, totes cauen i han caigut.

Josep et dic, i **guarda aquesta carta** perquè ho tingui present, que tot el que es pugui obtenir i treure de la jubilació de la Mestria, **i tot el que es pugui traure en nom meu ho condono per tots quatre els nois i noia no vull res de tot per ells**, que aquesta és ma voluntat, i també tot el que em queda.(firma)

A deure el Sr, Borràs, que segons em va dir que encara em donen la paga algun any més sense les dues onses que em donà, que em dona 2 de l'òrgan, i una de mines que van sé 3.

Nota intercalada. El dia 16 de gener de 1847, M Domingo cobrà del Reverend Borràs 8 duros i li feu tres anys eren a la llibreta dels censos per al que li devia de l'òrgan que ho condona als nois (en llapis: però no els ho donà)

Nota del mateix Josep: enviar a la figa de la carta és el mateix que maleir-los, ja que aquest arbre és el maleït segons la tradició

.....

Salvador Clos i Gualba Notari Públic del Número i Col·legi de la Ciutat de Barcelona a baix signada i firmada. Certifico que la carta que precedí va escrita tota ella i firmada dues vegades pel Reverend D. Domingo Bové veí que és d'aquest Poble, el que advero per tenir ben ha dit i dono com i la seva lletra i firma. En el testimoni dono la present que signo i firmo a Sant Andreu de Palomar a 20 d'agost de 1846.



H. Nomenaments com Agrimensor a Josep Busquets i Gaffarot

Va obtenir el títol d'Agrimensor el 24 de febrer de 1834 en la delegació de Barcelona de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Fernando. Agrimensor és una professió molt antiga i es pot resumir esquemàticament com a taxador dels terrenys pel que es requereixen coneixements de mesuraments, matemàtiques, trigonometria i topografia...

Tenim coneixement de la seva participació en el plànol topogràfic de Moià el 1838 i en diferents plets entre ells un de Sant Cugat, així mateix va fer escrits davant les autoritats per defensar la professió.

El 24 d'agost de 1850, comunicació del nomenament d'Agrimensor associat a la comissió d'estadística territorial de la província de Barcelona al senyor Josep Busquets pel Governador Civil amb data 20 d'agost de 1850.



El 17 de maig 1851, nomenament d'Agrimensor a Josep Busquets associat a la Delegació d'Estadística de Vilafranca.

El 3 d'octubre de 1851, nomenament d'Agrimensor a Josep Busquets associat a la Delegació d'Estadística de Manresa.

V- EL PANTEÓ FAMILIAR.



1r Pel títol de propietat de Francisca Busquets Vila del nínxol 198 (és la dona de Josep Busquets Gaffarot, i mare de Domingo Busquets és a dir Francisca Vilà) de data 9 de novembre de 1878 (en el que es satisferen com a drets 204 reals) podem deduir que la família tenia un nínxol en el propi cementiri senyalitzat amb el núm. 198 sèrie 25, probablement en aquest nínxol foren enterrats el mateix pare del Domingo, Josep Busquets Gaffarot, el seu mateix germà Eliodor Busquets i Vilà, així com possiblement algun

dels germans del mateix Josep. Les restes del nínxol es traslladen al nou panteó del Grup Central núm. 4 el dia 12 de juny de l'any 1885, probablement la mare de Domingo ja estava morta i enterrada en aquest nínxol.



2n. Tenim les condicions de la venda dels terrenys per la construcció del panteó sense data que diu eixint:

Condiciones de venta de terrenos para panteones en el Cementerio Municipal de San Andrés de Palomar

1ª. La cabida de los terrenos para panteones será de aproximadamente de unos 1.000 palmos superficiales, a razón de una peseta cincuenta centímetros el palmó.

2ª. El que adquiera un terreno para panteón deberá presentar un proyecto completo de las obres que desee construir, procurando que esté en relación y armonía con los panteones existentes, cuyo proyecto examinará el Arquitecto municipal y deberá sancionar el Ayuntamiento.

3ª. El adquirente de un terreno para destinarlo a panteón, no podrá traspasarlo a tercera persona, hasta terminado la construcción de aquel, y aun en este caso, previo conocimiento de la Junta del Cementerio.

y **4ª.** El valor del terreno deberá efectuarse, así que el proyecto del panteón haya merecido la aprobación del Ayuntamiento.

Y en fe de que D. Domingo Busquets i Vilá que ha adquirido el terreno necesario para construir el panteón nº cuatro del Grupo Central, acepta las precedentes

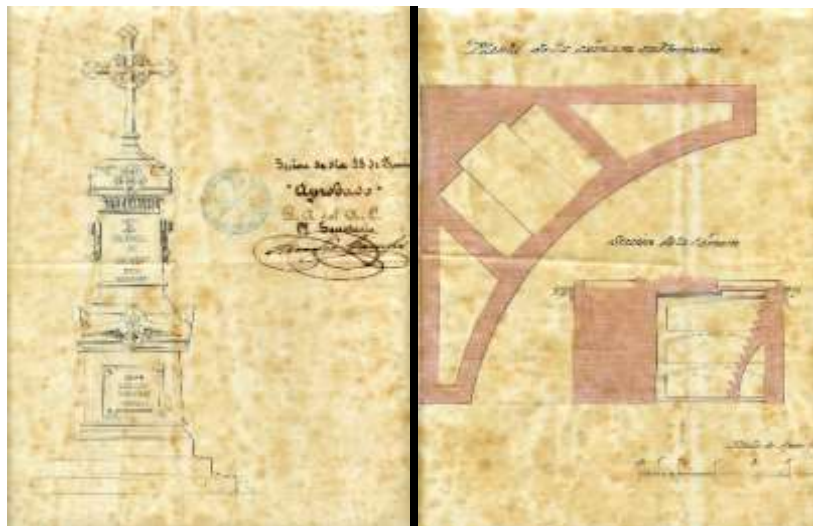
Condiciones inscribe por duplicado el enterado y conforme al pie de las mismas

San Andrés de Palomar

Enterado i conforme
Cementerio
Domingo Busquets

El Alcalde Presidente de la Junta del
Juan Martin.

3r. Tenim el projecte del panteó del Grup Central núm. 4 de data 18 de juny de 1884 aprovat per l'ajuntament, amb el plànol corresponent així com els diferents rebuts (cinc en total) del cost de construcció efectuada per la Companyia VERDU & CIA, i de la làpida, per un total 5.750 pessetes, durant el període del 14 de setembre de 1884 al 28 de març de 1885 data en què ja està finalitzat.



4a.- La propietat i després la titularitat del Panteó. A la mort d'en Domingo Busquets Vila la propietat passaria a Dolores Salvany i Soler, Amb data 14 de gener de 1909 es reconeix per la Junta de Cementiris, amb el núm. 20495 la transmissió del dret funerari a favor de Dolores Salvany i Soler concedint-li el nou títol per traspàs del panteó núm. 4 grup central Departament núm. 1 de sant Andreu de Palomar, previ pagament de vint-i-cinc pessetes pel dret de traspàs mes deu pessetes per la nova carta de concessió corresponent.

En el moment de l'enterrament de na Dolores Salvany el 1936, les tres filles casades Josefina, M. Teresa i Carme ja eren vídues. La data de caducitat a perpetuïtat dels drets funeraris del Panteó passa a Rosa Busquets Salvany, del que tenim constància de la titularitat el 2 de novembre de 1961 i a la seva mort enterrada el 7 de juny de 1982, al ser hereva universal per tot lo no llegat passa a Rosa Sauret Busquets i aquesta el va traspassar, el títol de dret funerari a perpetuïtat, a Joan Sauret Manén el 5 de juliol de 1984. El concepte de propietat a perpetuïtat al de titularitat ha tingut modificacions al llarg dels tems, en el període d'en Joan Sauret Manén i ara per ara el concepte de propietat a perpetuïtat ja no existeix i només és la titularitat a terminis prorrogables.

5a.- Existeix un compromís de Joan Sauret Manén, respecta'n la voluntat del seu pare Xavier Sauret Busquets de què si poden enterrar els seus cosins i com els corresponents cònjuges així com els fills dels mateixos que els premorin i així ha sigut respectat en el cas de ser-li requerit per la mort d'en Ramon Grau Busquets el 14 juny de 2006 i la seva dona. Mercedes Gassó Feliu, el 18 de juliol de 2008, que no està en el quadre adjunt.

6a.- Enterraments.

ENTERRAMENTS SANT ANDREU PALOMAR

DOMINGO BUSQUETS VILA

6 novembre 1896

DOLORES SALVANY SOLER

1 gener 1936

ROSABUSQUETS SALVANY

07/08/1882

solera

JOSEFINA BUSQUETS

SALVANY

30/11/1961 esq. dalt

DOLORES BUSQUETS SALVANY

31/12/1883

nen

CARMEN BUSQUETS SALVANY

05/04/1979

ELIODORO BUSQUETS SALVANY

26/3/1885

nen

M^ª TERESA BUSQUETS SALVANY

FAMILIARS BARRAQUE SAURET

JOSEP SAURET COLL

27/11/1909

FRACESC SAURET ROCA

08/02/1925

JOSEP IGNASI SAURET MENEN

albat 3/7/1941

ANGELINA MANEN JORDANA

30/11/1993 esq. dalt

XAVIER SAURET BUSQUETS

29/11/1994 esq. centre

ROSAS SAURET BUSQUETS

09/02/1997 esq. baix

FAMILIARS BARRAQUE GRAU

M^ª CARMEN GRAU BUSQUETS

nen 2/4/1931

JAUME GRAU VILA

28/07/1933 dret baix

M^ª DOLORES BARRAU GRAU

28/07/1970 dret dalt

JORGE PALLESGRAU

04/02/1978 esq. baix

JOSEFA GRAU BUSQUETS

06/08/1981 esq. centre

LLUIS GRAU BUSQUETS

31/08/1981 dret baix

JORDI PALLESGRONS

14/07/1997 dret baix

RAMON GRAU BUSQUETS

12/06/2006 dret centre

FAMILIARS BARRAQUE BADELL

NOTA

existeixen dos enterraments no identificats de les dades 3/2/1918 i 17/2/1956 igualment esta enterrada la portera del Pla de Palau DNA BARBARA CALROL

les notes fins l'any 1936 estan preses durant l'enterrament de Dolores Salvany, pel cuyat de M^ª TERESA BUSQUETS Vda. de Badell, Josep M^ª Badell les altres dates son de Xavier Sauret Busquets i Joan Sauret Manen Roig.

Com hem dit en aquest quadre falta la dona del Ramon Grau la Mercedes Gassó, l'últim enterrament ja en la fase de reconstrucció ha sigut el fet de dipositar les cendres de M. del Mar Sauret Manén el 15 de juliol de 2019.

7a.-Rehabilitació.

Per les dificultats de les reparacions necessàries en Joan M. Sauret Manén ha transferit voluntàriament la titularitat al seu germà Josep M. Sauret Manén que és els que ostenta la titularitat i el que ha endegat la reconstrucció del panteó en tràmit de finalitzar-les, entregant, als que han volgut dels germans, el reconeixement de les aportacions i el dret a ser-hi enterrat per ell i a les seves dones.

